

« zurück blättern vor »

MAKUCH subst. m. (f.), ab 1472; auch *makucha*; ‘Preßrückstände aus Körnern öliger Pflanzen, häufig in Form von flachen Kuchen gepreßt und als Futtermittel verwendet’ – ‘wyciśnięte nasiona roślin oleistych, najczęściej zbite i uformowane w płaskie placki, wykorzystywane jako cenna pasza’: 1472 Rost nr 831, STP *Makuch papoma*. o (2.H.15.Jh.) 1939 BednMed 74, STP *Vezmy makuch linvm y *trzye go dlugo w doniczcze*. o 1564 SienLek 172, SPXVI *Ná toż sftłucz mákuch konopny / ze psią krwią zmiészay á przytoż mu: á iefli mákuchu niemaż / náwierć siemieniá konopného*. o (1570) 1978 TraktKom 327, SPXVI *a u drugiego wszy i nędza, i woda na misie ledwie nie z makuchem miasto potrawy jakiej z chlebem*. o 1777–1779 Kluk Rośl.3 188, L *Makuchy, owe u oleiarzów zostaiące się wygniotki po wytłoczeniu oleiów, są gatunkiem pognoiu*. o 1780 Włodek Sł, MAY *Makuch – wytłoczyny z maku*. o (1898) 1905–1907 ENCLW *Makuchy lniane są ze wszystkich najlepsze ale i najdroższe*. o 1947 Konopiń.Żywienie 306, DOR *Makuch lniany jest jednym z najcenniejszych odpadków przemysłu olejarskiego*. o 1947 Konopiń.Żywienie 145, DOR *Tłuste i niedostatecznie sprasowane makuchy wskutek zawilgocenia mogą już po kilku dniach pleśnieć*. – STP, SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR. o **Var:** *makuch* subst. m., 1472 Rost nr 831, STP – STP, SPXVI, CN, TR, L, SW, LSP, DOR; *makucha* subst. f. – SWIL, SW (gw.). o **Etym:** mhd. **mah-kuch*, *mag-kuch* ‘*mâge*, *mâhe* = Mohn + *kuch* = Kuchen’, HEN; DIF bei GRI. o **Konk:** *kuch* subst. m., bel. seit 1780, L, zuerst geb. TR. †*drypy*. o **Der:** *makuchowy* adj., [hapax] 1947 Konopiń.Żywienie 145, DOR *należy tafle przekładać, a mąkę makuchową przerabiać tak jak zboże*. Zuerst geb. Sw. ❖ Zur Bedeutung ‘Preßrückstände’ vgl. nhd. *Ölkuchen*, *Leinkuchen*, *Hanf Kuchen* u.a. ‘die ausgepreßten Hülsen des Leins [usw.]’, GRIMM (11, 2500). Die Hypothese einer polnischen Ableitung (*mak* ‘Mohn’ mit Suffix *-uch*, BRÜCKNER SE und LEHR-SPLAWIŃSKI) erklärt die Bedeutung nicht, vgl. *ciastuch* ‘Schwächling’, *dzieciuch* ‘Fratz’, *piecuch* ‘einer, der gern auf dem Ofen (*piec*) sitzt’. Vgl. †*baumkuch*.

« zurück blättern vor »